

Slagkraftig

Anmeldelse av Lisa Charlotte Baudouin Lies *Armløs slår tilbake*

av Kaja Schjerven Mollerin

Vanja møter Becca en solvarm dag i en støvete by idet Becca er travelt opptatt med å lirke kroppen sin inn i en stor, hvit ballong. Becca har flammende rødt hår og er narkoman på beundring; hun flytter rundt hos folk hun møter tilfeldig, og vil alltid ha sex. Vanja tenker umiddelbart at Becca er den perfekte partner til livsprosjektet hennes, som er ment å være et forsøk på å oppheve skillet mellom våken og sovende tilstand. Dette innebærer at *alle* opplevelser -- drømmer så vel som de våkent erfarte -- skal oppfattes som like virkelige.

Når scenekunstneren, forfatteren og slampoeeten Lisa C.B. Lie i år debutterer som romanforfatter, gjør hun det på bemerkelsesverdig vis og med et repertoar av virkemidler hentet fra alle de kunstneriske uttrykksformene hun behersker: poesien, musikken og scenefremførelsen. I all sin mangfoldighet er *Armløs slår tilbake* impulsiv og improvisatorisk, ironisk og distansert, nær og sårbar, kritisk og morsom, absurd og dramatisk, og ikke minst svært forvirret med hensyn til kjente, stabile størrelser som kronologisk tid og avgrenset sted. De korte og fragmenterte avsnittene i boka varierer fra å være enkeltstående *punch lines* som "Tenk det. Satan bor i Bodø", via ganske tradisjonelle prosapassasjer, til det mer eksplisitt rytmiske og musikalske:

Her skal det telles. Jeg går rundt og snoker mens Becca teller høyt.
Vi har kanskje råd.
1 2 3 vi har nesten råd.
4 5 6 vi har råd.
7 8 9 til minipingvin.
10 11 12 vi må leve på nudler.
13 i lang tid fremover. Vi har råd. Hjertet hopper av hengslene. En urgammel, levende drøm, min egen hurv profesjonelt utstoppede dyr. Lykken kommer sigende. Julaften gå og legg deg.

til det billed- og referanserike:

*selv om jeg vandrer i dødsskyggenes dal, frykter jeg intet
for jeg er ikke ved mine fulle fem
dette er en grav
du kan sove og se deg selv i speilet
jeg har et skrekkbilde av*

*meg selv og din hud på min
rundkys meg
smak blodet som sildrer ut av munnen
siles av tennene
forundret
hvor kommer alt det dødelige fra
er det plass til mer?*

Gjennom denne variasjonen i fremstillingsformer følger vi jentene i en hektisk tid som er preget av deres totale dedikasjon til Prosjektet: Vanja forteller om sin avdøde mor, som inntar kroppene til en fyllik, et Jehovas vitne, en klumpfot på krykker, en skjeggete dame og en tangodanserinne med brannskader. Videre får vi utførlige beskrivelser av hvordan jentene overvintrer i en stekeovn, møblerer leiligheten med utstoppede dyr og forsvinner med det lokale korpset på evighetsturné til Sør-Amerika. Når man leser ulike replikker tatt ut av sammenheng, får man også en følelse av at Becca bare er Vanjas fantasiprodukt -- men altså like fullt virkelig:

Vanja: "Om du ikke holder ut: Skap en venn med et overstrømmende hjerte."

Becca: "Jeg er din usynlige venn. Jeg eksisterer bare i hodet ditt."

Vanja: "Becca prøver bare å lure meg."

Vanja: "Er ikke personlig virkelighet nok?"

Selv om det er vanskelig å tro blindt på alle Vanjas fortellinger, er det ingen bevegelser i boka som sår tvil om sannhetsgehalten i dem. Snarere er det slik at romanen gjør det umulig for leseren å avgjøre hva som er drøm og hva som ikke er det innenfor romanuniverset. Den ene historien motsier den andre, paradokser blir opphøyd til livsvisdom og ethvert forsøk på å etablere faste og stabile holdepunkter undergraves. Det kan med andre ord virke som om Lie i sin utforming av boka har tatt Vanjas imperativer til følge: "Ikke forstå verden. Gjør den uforståelig! [...] Kompliser. Vri og snu [...] Ingenting skal forenkles!"

Uten en bærende tanke i bunn kunne 250 sider med slike litterære krumspring og eksperimenter raskt blitt litt i overkant. Forvrengninger, uforståeligheter og absurditeter av denne typen blir interessante først og fremst hvis de samtidig åpner opp for andre budskap. Lie har heldigvis mye på hjertet. *Armløs slår tilbake* er både utfordrende og slitsom lesning, og den kan minne enhver om at tålmodighet er en dyd -- men ikke desto mindre er det påfallende hvor godt gjennomført boka er. En rekke temaer behandles i rasende tempo, men både form- og innholdsmessig synes det å være et hovedanliggende for romanen å forsvare forestillingen om at virkelighetens grenser (potensielt) er elastiske, at virkelighet er noe som hele tiden kan -- og bør! -- skapes og omskapes. Dette lykkes Lie i å fremvise gjennom sin sjonglering med litterære uttrykk, som

nettopp er i stand til å forhindre at prosjektet stivner i én form. *Armløs slår tilbake* er original, heseblesende og (stadig mer) overraskende i måten den klarer å favne dette prosjektet på. Den er vel verd å la seg utsette for i bokform, men jeg håper også at Lie gir oss muligheten til å høre boka fremført -- med *ekstra* slampoetisk slagkraft.

Publisert 25. mai 2005

Kaja Schjerven Mollerin (f. 1980)

er litteraturviter og frilanser for bl.a. Vinduet og Klassekampen.

NORMALVISNING | TIL TOPPEN AV SIDEN